

Devinder Kaur v. Ludhiana Improvement Trust, Ludhiana, etc.
(Tuli, J.) .

ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀਤਾ ਉਦੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਮ ਸੂਝ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਛੋਹ-ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨੇਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਗਜਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਰਿਸੀਵਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।
(5)।

"ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜੋ ਅਟੈਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਲੈਣਦਾਰ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀਜ਼ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ (1969 ਦੇ SAOs. 17 ਅਤੇ 18) ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

RS N ARULA, CJ,—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਸ ਐਸ ਅੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.,- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਬਾਲਰਾਜ ਤੁਲੀ ਐਸਐਸ ਅੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਆਦਿ—ਜਵਾਬਦਾਤਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਦਿ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1969 ਦਾ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ. ਨੰਬਰ **3276**

13 ਮਾਰਚ **1975**

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1894 ਦਾ I) - ਸੈਕਸ਼ਨ 23 — ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇਮ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਐਕਟ (1922 ਦਾ IV) — ਸੈਕਸ਼ਨ 59 ਅਤੇ ਪੈਰਾ 10 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ- ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਸੋਧ, ਧਾਰਾ 59 ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ, ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ — ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਵਿਤਕਰਾ- ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਡੀ) ਅਤੇ (ਐਫ), ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ—ਕੀ ਧਾਰਾ 14, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ-ਅਵਧੀ ਹੈ - ਗੈਰ- ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 59, ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ —ਕੀ ਧਾਰਾ 14, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਨੰਮਾਰਦਾ ਹੈ।**(5) ਏਆਈਆਰ 1925 ਏਆਈਐਲ 467।**

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਆਈ.ਨਜਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 23, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ। ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਿਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਊਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਿਊਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਲਈ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਸਬੇ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।) ਅਤੇ (f) ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ, ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ.. (ਪੈਰਾ 2 ਅਤੇ 5)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਪਰਾ 4)

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 7 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 13 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1975, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਕੀ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ।

226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ/ਮੰਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ ਨੰਬਰ 2), ਮਿਤੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।, 1969 ਅਤੇ

Devinder Kaur v. Ludhiana Improvement Trust, Ludhiana, etc.
(Tuli, J.) .

ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਐਕਟ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922) ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਟੀ.ਐਸ.ਮਾਂਗਟ, ਸੀ .

ਆਰ.ਕੇ., ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਆਈ.ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5 ਲਈ,

ਆਰਡਰ

ਤੁਲੀ, ਜੇ.—ਇਹ ਬੈਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 (ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ. 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ 7 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸੂਰੀ, ਜੇ., ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1970 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂ 2391, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਹੀ ਸਨ ਜੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ - ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ III ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਠ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਉਸ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੌਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਨੰਬਰ 3276 ਆਫ 1969, 2319, 2474, 2523, 2609, 2611, 2612, 2629 ਅਤੇ 3013 ਆਫ 1970) ਡੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਜੇ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰ. 1970 ਦੇ 1970 ਅਤੇ 1971 ਦੇ 30 ਅਤੇ 33 ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

• (2) ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਨੇ ਐਕਵਾਇਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੋਧਾਂ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, f) ਆਰਾ 10 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:- "

"10(1)। ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਛੇਵੇਂ ਵਿੱਚ, 'ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਅਤੇ 'ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ -

(a) ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ' ਅਤੇ .

(b) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922' ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ।

(2) ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਫੁੱਲਸਟਾਪ। ਇੱਕ ਕੌਲਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਵਿਸੇ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

'ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਹ sQb-ਧਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ: ' .

(3) ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ
* ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ: -

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ।

(a) ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ-ਮੁੱਲ ਉਸ ਖੰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ;

(b) ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚੇ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਉਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(c) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕੰਧ ਨੂੰ ਉਸਾਰਿਆ, ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ, ਜੋੜਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ

Devinder Kaur v. Ludhiana Improvement Trust, Ludhiana, etc.
(Tuli, J.) .

ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਟ੍ਰੀਟ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਜਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਮੁੜ-ਉਸਾਰੀ, ਜੋੜ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਰਕੀਟ-ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(d) ਜੇਕਰ ਬਜ਼ਾਰ-ਮੁੱਲ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰਵ ਸੇਸਰ-ਇਨ-ਵਿਆਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸੁਧਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਸੁਧਾਰ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 19²² ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

(e) ਜੇਕਰ ਮਾਰਕੀਟ-ਮੁੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਰਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

. ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ-ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ-ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਾਧਾਰਨ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ

(f) ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ਾਰ-ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ-ਮੁੱਲ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਜਿਹੀ ਨਵੀਨਤਮ ਰਿਟਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਜ਼ਾਰ-ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਭਾੜੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। "

ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿਚਲੇ ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ, ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ। "ਅਨੁਸੂਚੀ" ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਲਪਨਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਵਾਇਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਲਮਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਧਾਰਾ 6'(2) ਮਦਰਾਸ ਸਿਟੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ (1950 ਦਾ 37) ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ-

"1950 ਦੇ ਐਕਟ 37 ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੋੜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ - ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਸਬੇ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ-23(2) ਦੇ ਤਹਿਤ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ * ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਪਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਲਈ 1950 ਦੇ ਮਦਰਾਸ ਸਿਟੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ 37 ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਹਨ, ਇਹ ਹਨ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1968. ਐਸਸੀ 1425.

Devinder Kaur v. Ludhiana Improvement Trust, Ludhiana, etc.
(Tuli, J.) .

ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਜੋੜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ, ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੋਲਟੀਅਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਦਰਾਸ ਸਿਟੀ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕੁਆਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਠਲ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸੋਧ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ 10, ਜੋ ਉੱਪਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ, ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਜਿਸ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ - ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਉਸ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਆਦਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਸੋਲਟੀਅਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ - ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਫਾਇਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਦੇਆਈਆਰ 1973 ਐਸਸੀ 689.

Devinder Kaur v. Ludhiana Improvement Trust, Ludhiana, etc.
(Tuli, J.)

' ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ 15 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਜ਼ਮੀਨ)।"

ਫਿਰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਐਕਵਾਇਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਥਿਤ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ 22 ਤੋਂ 28 ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦੁਹਰਾਓ ਸਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ •: -

"22. ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਰਕ ਯੋਗ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਹੋਣ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦੋ ਪਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (i) ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਅਤੇ: (ii) ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਉਸ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸਤੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਵਸਤੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਵਸਤੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ - ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ.

24. ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ?

25. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਬੁੱਢੇ ਜਾਂ ਜਵਾਨ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰ, ਲੰਬਾ ਜਾਂ ਛੋਟਾ, ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਜਾਂ ਕੀ ਮਾਲਕ ਇੱਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਟਿਕਾਊ ਕਿਉਂ

ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਵਸਤੂ-ਹੋਣ

ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਸਤੂ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ।

26. ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਕਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ, ਸਕੂਲ ਲਈ 60 ਫੀਸਦੀ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ 70 ਫੀਸਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ? ਤਿੰਨੋਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜਾ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੋਹਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਖੁਦ ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਮਿਊਂਸਪਲ ਲਈ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

"ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ? ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨੇ।

27. ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਹੋਵੇ - ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਬਰਾਬਰ ਸਥਿਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸਲੂਕ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

28. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੋਪੜੀਆਂ

ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗੇਗਾ, ਕਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ; ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ - ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਲਈ) ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗਾ। 1 ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੂਜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਵਧੀ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਰਟੀਕਲ 14 ■ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਣਗਿਣਤ ਵਾਧੇ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਆਂਢੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣ-ਅਰਜੀਆਂ ਦੀ ਵਾਢੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਧਾ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਹੈ

ਅਣ-ਅਰਜਿਤ ਵਾਧਾ, ਇਹ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਇਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕੁਝ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਐਕਵਾਇਰ, ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡ ਕੇ। ਜੇਕਰ ਉਦੇਸ਼ ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ■ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇਕਰ ਉਦੇਸ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਸਪਤਾਲ, ਸਕੂਲ ਆਦਿ ਪੂਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ (3) ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਐਕਵਾਇਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 58 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਵਾਇਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੀ. ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ

(3) ਆਈ.ਐਲ.ਕੇ. (1973) 1 ਪੀ.ਬੀ. & Hr. 705

Devinder Kaur v. Ludhiana Improvement Trust, Ludhiana, etc.
(Tuli, J.) .

1. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਐਲ.ਆਰ

(1975)1

»

ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੇਣਯੋਗ।' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3(a), (d) ਅਤੇ (f) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਐਕਵਾਇਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ।

(3) ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪੈਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੂਰਕ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਤੋਂ 6 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਠਲ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ; ਸਮਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਤੂਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਧੇ ਲਾਈ (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (4) (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਬੈਂਚ, ਭਾਵੇਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

(5) TIR 1975 SC 394.

(6) AIR 1974 SC 1596.

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(7) **1 ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, iit ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-**

- (i) ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਡੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। f) ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ; ਜੇ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ
- (ii) ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ - ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ।

ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣਗੇ।

i

ਐੱਸ ਐੱਸ ਅੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.- ਸੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀ ਐਸ ਟੀ ਈਵਾਤੀਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

18571 ILR-ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, (ਲੀਨੋ ਸੈਕਸ਼ਨ), ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ